

Anmälan till Finansinspektionen

Stockholm 17:e december 2012

Sedan den 7:e december 2010 har en bankblockad varit i effekt något som förhindrar allmänheten som betalare att donera pengar till Wikileaks. Blockaden har öppet kritiserats av FN:s kommissionär för mänskliga rättigheter, FN:s särskilde rapportör om främjande och skydd av rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet samt inter-amerikanska kommissionen för mänskliga rättigheters särskilde rapportör för yttrandefrihet.

Blockaden är upprättad av betaltjänstleverantörerna VISA, MasterCard, Western Union, Bank of America samt PayPal. Dessa leverantörer tillhandahåller betaltjänster i hela världen men står inte under Finansinspektionens tillsyn i Sverige. Flertalet av våra större banker med huvudkontor i Sverige använder sig av dessa tjänstleverantörer, framför allt för kortbetalningar.

Den här anmälan avser inlösande banker i Sverige vilka via sina tjänstleverantörer vägrar genomföra betalningar/donationer till Wikileaks bankkonton. Inlösande banker eller organisationer som erbjuder tjänster för kortacceptans i Sverige faller under Finansinspektionens tillsyn. Att neka en betalare att donera pengar till Wikileaks via dessa betaltjänster är ett lagbrott på följande grunder:

5 kap. 11 § lag (2010:751) om betaltjänster

11 § Om villkoren i betaltjänstleverantörens ramavtal med betalaren är uppfyllda, får betalarens betaltjänstleverantör inte vägra att utföra en godkänd betalningsorder, oavsett om den har initierats av betalaren eller betalningsmottagaren såvida inte utförandet av betalningsordern skulle strida mot annan lag.

Icke uttömmande exempel på inlösande banker som använder sig av VISA är: Danske Bank i Sverige, Swedbank, Handelsbanken, Nordea, SEB. Det är alltså tydligt att blockaden avser en omfattande del av marknaden för tillgängliga betaltjänster i Sverige.

Det här är också ett klassiskt fall av överträdelse av den s.k. Befordringsplikten inom EU (Directive 2007/64/EC). Befordringsplikten förpliktigar aktörer med marknadsdominerande ställning (såsom banker och betaltjänstleverantörer) att leverera en tjänst till allmänheten för att just få agera med marknadsdominans. I Sverige är det Finansinspektionen som ska tillse att befordringsplikten efterlevs.

Lagen om insättningsgarantin (1995:271) föreskriver att ett institut som erbjuder sig att ta emot insättningar också är skyldiga att ta emot sådana insättningar av var och en, om det inte finns särskilda skäl däremot (§ 11b). Banker,

och VISA och Mastercard som ägs av bankerna, tillhör sådana institut som är skyldiga att vidarebefordra insättningar. Stadgandet har införts i svensk lag efter FN:s så kritiserade beslut om individuella sanktioner i det s.k. "kriget mot terrorismen", genom SFS 2004:320. Även här står det utom tvivel att blockaden utgör en överträdelse.

Ett liknande fall har redan prövats på Island där Valitor (tidigare VISA Island) dömts att öppna upp betalningsmöjligheterna efter hot om vite. Det finns även ett flertal andra exempel i Sverige där Finansinspektionen ingripit i liknande fall, även när aktörerna varit i marknadsdominerande ställning.

Liknande blockader har upprättats nyligen mot flera legitima verksamheter i Sverige som till exempel Skräckfilmsbutiken.se och JustineJuliette.se. Även om den specifika anmälan inte omfattar dessa så visar det att fenomenet inte är en isolerad företeelse.

Det är undertecknandes förhoppning att Finansinspektionen ingriper och ålägger samtliga inlösande banker att vidta åtgärder för att öppna upp betalningsmöjligheterna mot Wikileaks via sina tjänsteleverantörer.

Signerad

Erik Lönroth
Förmansvägen 2
15147 Södertälje
+46(0)70 401 36 84

Piratpartiet i Sverige
Piratpartiet i Stockholms län